

XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI GẮN VỚI PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC Ở HUYỆN ĐỒNG XUÂN, TỈNH PHÚ YÊN

Nguyễn Thị Yến Sinh, Nguyễn Văn Hòa*

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế, 34 Lê Lợi, Huế, Việt Nam

Tóm tắt: Thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010–2020, huyện Đồng Xuân, tỉnh Phú Yên có 60% số xã đạt chuẩn nông thôn mới, về đích sớm hơn kế hoạch hơn một năm. Qua thực tiễn xây dựng nông thôn mới ở huyện Đồng Xuân, chúng tôi nhận thấy: việc nhận thức đầy đủ và xử lý tốt quan hệ giữa xây dựng nông thôn với phát triển nguồn nhân lực là một trong những nguyên nhân tạo nên thành công trong quá trình xây dựng nông thôn mới. Do đó, để đẩy mạnh tiến độ xây dựng nông thôn mới trong thời gian tới, huyện Đồng Xuân cần phải có các giải pháp khả thi để gắn xây dựng nông thôn mới với phát triển nguồn nhân lực.

Từ khóa: phát triển nguồn nhân lực, nông thôn mới

1. Đặt vấn đề

Nông nghiệp, nông dân và nông thôn có vị trí chiến lược trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Xây dựng nông thôn mới là một quá trình biến đổi căn bản và toàn diện. Chủ thể để thực hiện sự biến đổi đó là con người. Xây dựng nông thôn mới là một chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước. Nghị quyết số 26-NQ/TW, ngày 05/8/2008, của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X “Về nông nghiệp, nông dân, nông thôn” và Quyết định số 800/QĐ-TTg, ngày 04/6/2010 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia “Về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010–2020” đã xác định: “Xây dựng nông thôn mới có kết cấu hạ tầng kinh tế – xã hội từng bước hiện đại; cơ cấu kinh tế và các hình thức tổ chức sản xuất hợp lý, gắn nông nghiệp với phát triển nhanh công nghiệp, dịch vụ; gắn phát triển nông thôn với đô thị theo quy hoạch; xã hội nông thôn dân chủ, ổn định, giàu bản sắc văn hóa dân tộc; môi trường sinh thái được bảo vệ; an ninh trật tự được giữ vững; đời sống vật chất và tinh thần của người dân ngày càng được nâng cao; theo định hướng xã hội chủ nghĩa.” [4] Thực hiện chủ trương này đến nay, toàn huyện đã có 60% số xã đạt tiêu chuẩn nông thôn mới, về đích sớm hơn kế hoạch hơn một năm. Thực tiễn ở Đồng Xuân cho thấy rằng, nguồn nhân lực là nguồn nội lực quan trọng nhất trong xây dựng nông thôn mới. Xây dựng nông thôn mới là cơ hội để phát triển nguồn nhân lực. Do đó, xây dựng nông thôn mới tất yếu phải gắn với phát triển nguồn nhân lực.

*Liên hệ: nvh.hue@hueuni.edu.vn

Nhận bài: 18-3-2020; Hoàn thành phản biện: 17-04-2020; Ngày nhận đăng: 29-04-2020

2. Nội dung

2.1. Xây dựng nông thôn mới ở huyện Đông Xuân, tỉnh Phú Yên

Xây dựng nông thôn mới là cuộc cách mạng và cuộc vận động lớn để cộng đồng dân cư ở nông thôn đồng lòng xây dựng thôn, xã, gia đình của mình khang trang, sạch đẹp; phát triển sản xuất toàn diện (nông nghiệp, công nghiệp, dịch vụ); có nếp sống văn hoá, môi trường và an ninh nông thôn được đảm bảo; thu nhập, đời sống vật chất, tinh thần của người dân được nâng cao. Vì thế, xây dựng nông thôn mới là sự nghiệp cách mạng của toàn Đảng, toàn dân, của cả hệ thống chính trị; nông thôn mới không chỉ là vấn đề kinh tế – xã hội, mà là vấn đề kinh tế – chính trị tổng hợp.

Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới là một chương trình tổng thể về phát triển kinh tế – xã hội, chính trị và an ninh quốc phòng. Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới gồm 11 nội dung:

1. Quy hoạch xây dựng nông thôn mới,
2. Phát triển hạ tầng kinh tế – xã hội,
3. Chuyển dịch cơ cấu, phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập,
4. Giảm nghèo và an sinh xã hội,
5. Đổi mới và phát triển các hình thức tổ chức sản xuất có hiệu quả ở nông thôn,
6. Phát triển giáo dục – đào tạo ở nông thôn,
7. Phát triển y tế, chăm sóc sức khỏe cư dân nông thôn,
8. Xây dựng đời sống văn hóa, thông tin và truyền thông nông thôn,
9. Cấp nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn,
10. Nâng cao chất lượng tổ chức Đảng, chính quyền, đoàn thể chính trị – xã hội trên địa bàn,
11. Giữ vững an ninh, trật tự xã hội nông thôn.

Tương ứng với 11 nội dung xây dựng nông thôn mới là 19 tiêu chí cụ thể như sau:

1. Quy hoạch và thực hiện quy hoạch,
2. Giao thông,
3. Thủy lợi,
4. Điện,
5. Trường học,
6. Cơ sở vật chất văn hóa,

7. Cơ sở hạ tầng thương mại nông thôn,
8. Thông tin và truyền thông,
9. Nhà ở dân cư,
10. Thu nhập,
11. Hộ nghèo,
12. Lao động có việc làm,
13. Tổ chức sản xuất,
14. Giáo dục và đào tạo,
15. Y tế,
16. Văn hóa,
17. Môi trường và an toàn thực phẩm,
18. Hệ thống tổ chức chính trị – và tiếp cận pháp luật,
19. Quốc phòng và An ninh [4].

Các tiêu chí trên có mối quan hệ chặt chẽ với nhau tạo thành một chỉnh thể và quy định sự vận động và phát triển của nông thôn mới trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Ở đây cũng cần phải nói thêm rằng, phát triển nông nghiệp, nông dân, nông thôn là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, trong đó nông dân giữ vai trò chủ thể. Hội nông dân Việt Nam giữ vai trò trung tâm và nòng cốt. Vì thế, phát triển nguồn nhân lực mà trước hết là giai cấp nông dân có ý nghĩa rất quan trọng trong quá trình cơ cấu lại ngành nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới. Trong thực tế hiện nay, nguồn nhân lực, đặc biệt là nông dân trong xây dựng nông thôn mới còn nhiều bất cập cả về số lượng, chất lượng và cơ cấu trước yêu cầu ngày càng cao của quá trình sản xuất ở nông thôn theo hướng nâng cao năng suất, chất lượng và giá trị. Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, quý IV/2019, lực lượng lao động từ 15 tuổi trở lên ước đạt 56,1 triệu người. Trong đó lao động trong khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản là 18,6 triệu người; tỷ lệ qua đào tạo của lao động khu vực thành thị đạt 41,3%, cao hơn gần 3 lần khu vực nông thôn; lao động ở khu vực nông thôn có trình độ chuyên môn kỹ thuật thấp, thậm chí còn có một bộ phận chưa từng bao giờ đi học

Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng đã chỉ ra phương hướng, nhiệm vụ phát triển nông nghiệp và kinh tế nông thôn là “Xây dựng nền nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa lớn, ứng dụng công nghệ cao, nâng cao chất lượng sản phẩm, đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm; nâng cao giá trị gia tăng, đẩy mạnh xuất khẩu”. Từ đó, tạo điều kiện thuận lợi để sản phẩm nông nghiệp Việt Nam có đủ sức cạnh tranh trên thị trường khu vực và quốc tế. Đồng thời “đẩy nhanh cơ cấu lại ngành nông nghiệp, xây dựng nền nông

ngành sinh thái phát triển toàn diện cả về nông, lâm, ngư nghiệp theo hướng hiện đại, bền vững, trên cơ sở phát huy lợi thế so sánh và tổ chức lại sản xuất, thúc đẩy ứng dụng sâu rộng khoa học – công nghệ, nhất là công nghệ sinh học, công nghệ thông tin vào sản xuất, quản lý nông nghiệp và đẩy nhanh công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn để tăng năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh, bảo đảm vững chắc an ninh lương thực quốc gia cả trước mắt và lâu dài; nâng cao thu nhập và đời sống của nông dân. Chú trọng đầu tư vùng trọng điểm sản xuất nông nghiệp. Có chính sách phù hợp để tích tụ, tập trung ruộng đất, thu hút mạnh các nguồn lực đầu tư phát triển nông nghiệp; từng bước hình thành các tổ hợp nông nghiệp – công nghiệp – dịch vụ công nghệ cao” [2, Tr. 283–284].

Căn cứ theo 19 tiêu chí xây dựng nông thôn mới chuẩn quốc gia và qua 10 năm triển khai và thực hiện chương trình này, Đồng Xuân đã đạt được những kết quả thật đáng khích lệ. Theo Báo cáo của Ủy ban nhân dân huyện Đồng Xuân (2019) *về tổng kết 10 năm thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010–2019, huyện Đồng Xuân – tỉnh Phú Yên*, tính đến cuối năm 2019, trên địa bàn huyện số tiêu chí đạt bình quân 17 tiêu chí/xã; trong đó 6/10 xã đạt 19 tiêu chí; 1/10 xã đạt 16 tiêu chí; 1/10 xã đạt 15 tiêu chí; 1/10 xã đạt 14 tiêu chí; 1/10 xã đạt 11 tiêu chí.

Quyết định số 1600/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, ngày 16-8-2016, về phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới mới giai đoạn 2016–2020 đã đặt ra mục tiêu cụ thể là đến năm 2020 khoảng 50% số xã đạt tiêu chuẩn nông thôn mới (trong đó mục tiêu phấn đấu của từng vùng, miền là: miền núi phía Bắc: 28%; đồng bằng sông Hồng: 80%; Bắc Trung Bộ: 59%; duyên hải Nam Trung Bộ: 60%; Tây Nguyên: 43%; Đông Nam Bộ: 80%; đồng bằng sông Cửu Long: 51%; khuyến khích mỗi tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương phấn đấu có ít nhất một huyện đạt chuẩn nông thôn mới. Bình quân cả nước đạt 15 tiêu chí/xã (trong đó mục tiêu phấn đấu của từng vùng, miền là: miền núi phía Bắc: 13,8; đồng bằng sông Hồng: 18; Bắc Trung Bộ: 16,5; duyên hải Nam Trung Bộ: 16,5; Tây Nguyên: 15,2; Đông Nam Bộ: 17,5; đồng bằng sông Cửu Long: 16,6); cả nước không còn địa phương đạt dưới 5 tiêu chí [5]. Đối chiếu với các mục tiêu đề ra, Đồng Xuân đều vượt.

Như vậy, sau 10 năm thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2011–2020, huyện Đồng Xuân có 60% số xã đạt chuẩn nông thôn mới về đích sớm hơn kế hoạch hơn một năm. Ở đây, cần nói thêm rằng, hiện nay cả nước có hơn 54% số xã đạt chuẩn nông thôn mới. Trong đó vùng duyên hải Nam Trung Bộ đạt hơn 39%, Tây nguyên đạt hơn 29%. Đồng Xuân là một huyện miền núi ở Nam Trung Bộ còn nhiều khó khăn mà đã đạt được kết quả nói trên thì quả là một sự nỗ lực đáng trân trọng của toàn bộ cư dân Đồng Xuân – nguồn nội lực và là chủ nhân của xây dựng nông thôn mới. Kết quả đó đã xác lập nền tảng vững chắc cho sự phát triển kinh tế – xã hội bền vững và nâng cao chất lượng cuộc sống cư dân huyện đồng Xuân. Tuy nhiên, trước yêu cầu của thực hiện Bộ tiêu chí xã nông thôn mới nâng cao và xây dựng nông thôn kiểu mẫu giai đoạn mới, nguồn nhân lực còn tồn tại không ít bất

cập trên tất cả các mặt số lượng, chất lượng và cơ cấu, đặc biệt là về mặt chất lượng. Bởi thế, các cấp uỷ đảng và chính quyền ở Đồng Xuân cần tiếp tục quan tâm hơn nữa việc phát triển nguồn nhân lực trong xây dựng nông thôn mới.

2.2. Phát triển nguồn nhân lực ở huyện Đồng Xuân, tỉnh Phú Yên

Quá trình xây dựng nông thôn mới phụ thuộc vào nhiều nguồn lực như: nhân lực, tài chính, tài nguyên, khoa học và công nghệ. Các nguồn lực đó tồn tại trong mối quan hệ lẫn nhau, trong đó nguồn nhân lực đóng vai trò quyết định. Nguồn nhân lực là yếu tố cấu thành quan trọng nhất của lực lượng sản xuất, quyết định sức mạnh của mỗi địa phương cũng như của mỗi quốc gia. Khi nói đến nguồn nhân lực, người ta thường đề cập đến số lượng, chất lượng và cơ cấu.

Huyện Đồng Xuân nằm về phía Tây Bắc tỉnh Phú Yên, ở vị trí chuyển tiếp giữa 2 vùng núi cao Tây Nguyên và ven biển Nam Trung Bộ; tổng diện tích tự nhiên của huyện là 1.033,31 km², dân số 61.051 người; có 11 đơn vị hành chính, gồm 1 thị trấn và 10 xã. So với các huyện trong vùng miền núi Nam Trung Bộ, Đồng Xuân là một huyện với nguồn lực tương đối dồi dào và ở trong thời kỳ “dân số vàng”. Theo thống kê, lực lượng lao động từ 15 tuổi trở lên năm 2019 phân theo giới tính và phân theo thành thị, nông thôn như sau: tổng số lực lượng lao động là: 47.890 người, trong đó: nam thành thị có 4.254 người; nam nông thôn có 20.766 người; nữ thành thị có 3.888 người; nữ nông thôn có 18.982 người. Đây chính là điều kiện thuận lợi để Đồng Xuân đẩy mạnh mở rộng ngành nghề; thúc đẩy khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo và thông qua đó, phát triển nguồn nhân lực về mặt số lượng. Số lượng người lao động phản ánh mặt định lượng của nguồn nhân lực, năng lực và sức sản xuất của nguồn lực. Tuy nhiên, phát triển nguồn nhân lực không phải chỉ đề cập đến mặt số lượng, mà mặt quan trọng hiện nay là chất lượng.

Chất lượng nguồn nhân lực được thể hiện trên các mặt: trí lực, thể lực và tâm lực của nguồn nhân lực; ba mặt đó có quan hệ với nhau, trong đó trí lực được xem là yếu tố quan trọng hàng đầu của nguồn lực con người. Bởi, nó quyết định phần lớn khả năng sáng tạo của con người, là yếu tố có vai trò ngày càng quyết định trong sự phát triển nguồn nhân lực, đặc biệt là trong bối cảnh của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư và sự phát triển của nền kinh tế tri thức hiện nay. Tiêu chí đánh giá trí lực của nguồn nhân lực được xác định bởi nhiều yếu tố, trong đó có các yếu tố cơ bản như: trình độ văn hóa, trình độ chuyên môn, trình độ lý luận chính trị, kỹ năng chuyên môn và kinh nghiệm làm việc.

Quá trình xây dựng nông thôn mới tự bản thân nó đặt ra những đòi hỏi khách quan về phát triển nguồn nhân lực, đặc biệt là về mặt chất lượng. Vì vậy, Huyện uỷ, Hội đồng nhân dân, Uỷ ban nhân dân huyện Đồng Xuân đã luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu xây dựng nông thôn mới gắn với cơ cấu lại ngành nông nghiệp. Với sự nỗ lực chung của toàn xã hội và ý chí quyết tâm cao

của cả hệ thống chính trị nên trong thời gian qua, nguồn nhân lực của huyện Đồng Xuân đã có sự phát triển về trí lực hết sức tích cực. Tỷ lệ lao động được đào tạo ngày càng tăng so với trước đây. Theo Báo cáo Thông tin thị trường lao động của Phòng Lao động – Thương binh – Xã hội, hiện nay, toàn huyện có 47.890 người từ 15 tuổi trở lên. Trong đó số lao động đã qua đào tạo có bằng/chứng chỉ từ 3 tháng trở lên là 24.325 người, chiếm 50,8%. Trong khi đó, tỷ lệ bình quân chung của cả nước mới chỉ đạt 23,1%. Điều đó nói lên rằng Đồng Xuân đã đạt được những kết quả hết sức ấn tượng về nâng cao chất lượng nguồn nhân lực

Như vậy, trong quá trình triển khai thực hiện Chương trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Đồng Xuân, chất lượng nguồn nhân lực về mặt trí lực đã có sự chuyển biến tích cực, tạo ra năng lực và cơ hội để người dân tìm kiếm việc làm, tự tạo ra việc làm, nâng cao năng suất lao động và nâng cao thu nhập. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đặc biệt là mặt trí lực là cơ sở vững chắc đảm bảo thực hiện thành công Chương trình xây dựng nông thôn mới và phát triển nông thôn bền vững.

Tuy nhiên, do những nguyên nhân khách quan và chủ quan, nên việc phát triển nguồn nhân lực ở huyện Đồng Xuân vẫn còn nhiều hạn chế như sau: chưa khai thác, sử dụng hết tiềm năng, trí tuệ của nguồn nhân lực; lao động phổ thông và lao động chân tay là chủ yếu; tỷ lệ lao động có trình độ cao đang ở mức thấp lại chủ yếu làm việc ở cấp huyện; còn ở cấp xã, thị trấn gần như không có; việc ứng dụng khoa học và công nghệ vào sản xuất, thu hoạch, chế biến nông, lâm sản còn nhiều hạn chế. Vì thế, hàm lượng chất xám tạo ra giá trị trong sản phẩm hàng hoá còn rất thấp. Theo đó, hiệu quả sản xuất và thu nhập của người dân không cao, ảnh hưởng đến việc xây dựng nông thôn mới bền vững. Điều này được thể hiện qua tỷ lệ lao động được đào tạo có trình độ cao đẳng và đại học trở lên ở huyện Đồng Xuân hiện nay như sau: trình độ đại học trở lên là 5.595 người, chiếm 23%; cao đẳng là 2.919 người, chiếm 12% (Theo Báo cáo Thông tin thị trường lao động của Phòng Lao động – Thương binh – Xã hội huyện Đồng Xuân). Như vậy, so với mặt bằng chung của cả nước, Đồng Xuân vẫn là vùng trũng về nguồn nhân lực chất lượng cao. Điều này được thể hiện qua tỷ lệ lao động được đào tạo theo trình độ chuyên môn kỹ thuật ở huyện Đồng Xuân hiện nay như sau: trình độ đại học trở lên là 5.595 người, chiếm 23%; cao đẳng là 2.919 người, chiếm 12%; trung cấp là 4.397 người, chiếm 18%; sơ cấp nghề và có chứng chỉ đào tạo là 11.432 người, chiếm 47%.

Trí lực đóng vai trò quyết định trong sự phát triển nguồn nhân lực. Thế nhưng, sức mạnh trí tuệ của con người chỉ có thể phát huy được lợi thế trên nên tảng thể lực khoẻ mạnh. Thể lực hay sức khỏe là sự phát triển hài hòa của con người cả về thể chất lẫn tinh thần. Sức khỏe là một tài sản hết sức quan trọng đối với con người. Sức khỏe không chỉ làm tăng khả năng lao động mà còn cải thiện chất lượng cuộc sống. Đồng thời, sức khỏe là một phương tiện cho phát triển kinh tế và phát triển con người. Do đó, nâng cao thể lực là yêu cầu tất yếu đối với phát triển nguồn nhân lực.

Cùng với quá trình xây dựng nông thôn mới, các hoạt động chăm sóc sức khỏe như

giáo dục, y tế, văn hóa, thể dục thể thao ở Đồng Xuân ngày càng được các cấp ủy Đảng và chính quyền quan tâm hơn: đa số người lao động đã được đi khám sức khỏe định kỳ hàng năm tại các cơ sở khám chữa bệnh uy tín của huyện; công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức của người lao động về chăm sóc sức khỏe cho bản thân và cho gia đình thông qua chương trình tập huấn hàng năm về bảo vệ sức khỏe sinh sản, bảo đảm an toàn lao động, an toàn vệ sinh thực phẩm được đẩy mạnh; các phong trào thể dục thể thao trên toàn huyện đã được người lao động hưởng ứng và tham gia tích cực. Nhờ đó, sức khỏe và tinh thần của nguồn nhân lực trong xây dựng nông thôn mới đã được cải thiện rõ rệt. Tuy nhiên, so với yêu cầu về mặt thể lực, nguồn nhân lực còn có những hạn chế về chiều cao, cân nặng và sức khỏe. Đây là một bất lợi và điều này cần phải được khắc phục trong thời gian tới.

Phát triển chất lượng nguồn nhân lực ngoài thể lực, trí lực, còn phải nói đến tâm lực. Tâm lực là phẩm chất đạo đức, nhân cách và tinh thần của nguồn nhân lực. Thể lực, trí lực sẽ phát huy hữu hiệu sức mạnh trong hoạt động thực tiễn chỉ khi chủ nhân của nó là những người có tâm lực. Tâm lực là một tiêu chí có liên quan đến chất lượng của nguồn nhân lực, nó thúc đẩy tính tích cực và làm tăng hiệu quả hoạt động của con người. Do vậy, phát triển nguồn nhân lực đòi hỏi người lao động phải có phẩm chất cần thiết như: yêu nghề, say mê với công việc, có ý thức tổ chức kỷ luật, tự giác trong lao động, có tinh thần trách nhiệm với công việc mà mình đảm nhiệm, sẵn sàng vượt qua khó khăn để khẳng định bản thân, vươn lên vì mục tiêu và phát triển. Đạo đức nghề nghiệp còn thể hiện ở sự mong muốn đóng góp tài năng, trí tuệ, công sức của mình vào sự nghiệp phát triển chung của đất nước, xóa bỏ rào cản tâm lý tự ti, mặc cảm, định kiến của bản thân và xã hội.

Ngày nay, phẩm chất đạo đức của nguồn nhân lực còn được biểu hiện như thái độ tự tin không cam chịu đói nghèo, lạc hậu, quyết chí vươn lên làm giàu cho bản thân, gia đình, xã hội; dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, hăng say học tập, nghiên cứu khoa học – công nghệ để nâng cao trình độ hiểu biết, sản xuất kinh doanh cũng như trong mọi hoạt động nghề nghiệp sao cho phù hợp với những chuẩn mực, nguyên tắc đạo đức trong thời đại mới; có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng với lối sống lành mạnh, tôn trọng nhân nghĩa đạo lý, bao dung, đôn hậu, coi trọng chữ tín, đạo đức nghề nghiệp, tác phong công nghiệp, lương tâm nghề nghiệp.

Phát triển nguồn nhân lực không những đủ về số lượng, cao về chất lượng mà còn đồng bộ về cơ cấu. Một cơ cấu đồng bộ sẽ góp phần tích cực tạo nên sức mạnh tổng hợp của nguồn nhân lực. Sự phù hợp về cơ cấu nguồn nhân lực sẽ mang lại hiệu quả hoạt động cao của nguồn nhân lực. Năm 2019, theo báo cáo thông tin thị trường lao động của Phòng Lao động – Thương binh và Xã hội huyện Đồng Xuân thì số người có việc làm là 39.121 người, nhưng trong đó tỷ trọng người có việc làm là nam 20.966 người chiếm 53,6%, nữ là 18.155 người. Số lao động qua đào tạo: nam 13.581 người, nữ 10.744 người. Số người lao động có việc làm chia theo ngành

kinh tế nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản có 23.590 người; công nghiệp, xây dựng có 7.796 người; thương mại, dịch vụ có 7.730 người. Như vậy, thông qua thực hiện xây dựng nông thôn mới, Đồng Xuân đã có sự phát triển đáng kể về nguồn nhân lực.

2.3. Giải pháp gắn kết xây dựng nông thôn mới với phát triển nguồn nhân lực ở huyện Đồng Xuân, tỉnh Phú Yên

Một là: quán triệt quan điểm xây dựng nông thôn mới tất yếu gắn liền với phát triển nguồn nhân lực. Hệ thống chính trị của huyện Đồng Xuân cần quán triệt sâu sắc rằng: mục tiêu tối thượng của xây dựng nông thôn mới là nâng cao chất lượng cuộc sống toàn diện cho mỗi người dân; trong quá trình thực hiện Chương trình xây dựng nông thôn mới, người dân là chủ thể xây dựng nông thôn mới, đồng thời là người thụ hưởng thành quả do chương trình nông thôn mới đem lại; nguồn nhân lực là tài nguyên quý giá nhất của huyện trong phát triển nông nghiệp, xây dựng nông thôn mới ở Đồng Xuân; phát triển nguồn nhân lực vừa là mục tiêu vừa là động lực của xây dựng nông thôn mới; xây dựng nông thôn mới gắn với phát triển nguồn nhân lực là nhiệm vụ chính trị thường xuyên của hệ thống chính trị và toàn dân ở Đồng Xuân.

Hai là, xây dựng chương trình, kế hoạch về phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu xây dựng nông thôn mới. Phát triển nguồn nhân lực cần tiếp tục được ưu tiên trong các chương trình, kế hoạch của Huyện ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân huyện Đồng Xuân. Xây dựng chương trình, kế hoạch phát triển nguồn nhân lực phải: hướng đến thực hiện tốt các tiêu chí về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021–2030; gắn kết chặt chẽ với chương trình, kế hoạch phát triển nông nghiệp, nông thôn; gắn kết chặt chẽ với ứng dụng khoa học, công nghệ vào sản xuất, thu hoạch, bảo quản và chế biến; gắn với quá trình chuyển sản xuất nông nghiệp quy mô hộ gia đình sang kinh tế trang trại, doanh nghiệp nông nghiệp.

Ba là, phải bám sát việc thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới để phát triển nguồn nhân lực. Lồng ghép việc thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới với đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực. Khai thác hợp lý có hiệu quả tiềm năng đất đai, khoáng sản, thủy điện; mở rộng diện tích đất trồng cho các loại cây có lợi thế; phát triển ngành nghề, phát triển công nghệ sử dụng nhiều lao động nhằm tạo việc làm và thu nhập cho người lao động. Chú trọng đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao theo nhu cầu phát triển kinh tế – xã hội của huyện Đồng Xuân trong giai đoạn mới; ưu tiên ngân sách đầu tư công tác đào tạo nghề cho người dân nông thôn. Cải thiện môi trường, cảnh quan và nâng chất lượng sống nông thôn. Giữ gìn và phát huy những giá trị truyền thống văn hoá của nông thôn Đồng Xuân.

Bốn là, phát triển nguồn nhân lực gắn kết với cơ cấu lại kinh tế ở nông thôn. Cơ cấu nguồn nhân lực trong xây dựng nông thôn mới phải phù hợp với cơ cấu kinh tế ở nông thôn, nhất là cơ cấu nông nghiệp và lâm nghiệp. Có như vậy, nguồn nhân lực mới được sử dụng và phát huy một cách hiệu quả. Điều chỉnh lại cơ cấu nguồn nhân lực trên cơ sở tổ chức lại sản xuất ở nông thôn. Thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu lao động theo hướng áp dụng tiến bộ khoa học

và công nghệ trong sản xuất ở nông thôn. Phát triển nguồn nhân lực không những phải phù hợp với cơ cấu lại kinh tế mà còn phải phù hợp các hình thức tổ chức sản xuất ở nông thôn.

Năm là, nâng cao đời sống của người dân. Cải thiện môi trường đầu tư ở nông thôn; duy trì và nâng cao chất lượng các tiêu chí ở các xã đạt chuẩn nông thôn mới. Từ đó, giải quyết tốt việc làm, nâng cao thu nhập cho người dân và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; giải quyết tốt mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hoá, xây dựng con người, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ tài nguyên và môi trường. Đồng Xuân cần tiếp tục đẩy mạnh phong trào thi đua “Toàn dân chung sức xây dựng nông thôn mới”.

3. Kết luận

Cùng với quá trình xây dựng nông thôn mới, nguồn nhân lực của huyện Đồng Xuân đã có nhiều chuyển biến tích cực. Qua thực tiễn xây dựng nông thôn mới ở huyện Đồng Xuân, chúng tôi nhận thấy: việc nhận thức đầy đủ và xử lý tốt quan hệ giữa xây dựng nông thôn với phát triển nguồn nhân lực là một trong những nguyên nhân tạo nên thành công trong quá trình xây dựng nông thôn mới; và đây, cũng chính là hai mặt của một vấn đề tính bền vững của phát triển nông thôn. Phát triển bền vững phải lấy con người làm trung tâm. Đồng Xuân luôn quan tâm đến phát triển nguồn nhân lực – nguồn nội lực quan trọng nhất đảm bảo cho nông thôn phát triển bền vững. Thực hiện đồng bộ các giải pháp nêu trên sẽ làm tăng sự gắn kết giữa xây dựng nông thôn mới với phát triển nguồn nhân lực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Hữu Dũng (2019), Những vấn đề đặt ra đối với chiến lược phát triển nhân lực Việt Nam giai đoạn 2021–2030, *Tạp chí Cộng sản*, số 922 (7-2019)
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2016.
3. Nguyễn Văn Hoà (2018), Phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu cơ cấu lại nền kinh tế ở nước ta, *Tạp chí Triết học*, số 9-2018
4. Thủ tướng Chính phủ (2010), *Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 4/6/2010 về phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới*, Hà Nội
5. Thủ tướng Chính phủ (2016), *Quyết định số 1600/QĐ-TTg ngày 16-8-2016 về phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới mới giai đoạn 2016–2020*, Hà Nội

NEW RURAL DEVELOPMENT ASSOCIATED WITH HUMAN RESOURCE IN DONG XUAN DISTRICT, PHU YEN PROVINCE

Nguyen Thi Yen Sinh, Nguyen Van Hoa*

University of Education, Hue University, 34 Le Loi St., Hue, Vietnam

Abstract. Implementing the national target program on new rural development in the period 2010–2020, Dong Xuan district, Phu Yen province, has 60% of communes reaching the new rural standard and finishes the program one year earlier than expected. From the practice of new rural development in Dong Xuan, it is recognized that the full awareness and good handling of the relationship between rural development and human resource is one of the reasons for the success of this process. Therefore, to accelerate this program in the upcoming years, Dong Xuan needs to have feasible solutions to link the new rural development with human resources improvement.

Keywords: human resources improvement, new rural development